

ZPRAVODAJ VELKÉ NĚMČICE

Číslo: 4
Ročník: XXXXVII
Duben 2023

Konec války (1. část z farní kroniky)

P. Petr Havlát

V neděli 15. dubna začaly osvobozovací boje Velkých Němčic. Odpoledne dopadly první ruské bomby na Velké Němčice, při nichž byl zabit pan Slavík a Jaroslav Urbánek těžce raněn, takže za pár dnů v krytě na rány zemřel. Celkem bylo za bojů usmrceno 11 velkoněmčických občanů.

Velké Němčice byly posledním strategickým místem pro Němce, takže hrázi před Brnem. Proto již po několika měsících se snažili Němci z nich vystavět baštu. Celé byly obehnaný zákopy, zřízena dělostřelecká hnízda. Urputně bylo o Velké Němčice tři dny bojováno. Celkové resumé: 186 domů spáleno. Kostel zvenčí značně zasažen, střecha rozstřílena, hodinový stroj přesným zásahem rozmetán.

Velké Němčice byly osvobozeny ve středu ráno 18.4. Pan děkan, já a asi 200 osob bylo za bojů skryto ve sklepech pod konírnami zámeckými u kostela. Za bojů většinou se lidé modlili sv. růženec. Já jsem měl s sebou v zaopatřovací pateně na prsou Nejsvětější svátost. Při spatření osvoboditelů nastala radost, která se však zvláště u těch, kteří měli hodinky, nebo u dívek, změnila v zármutek. Po vyjití z krytu naskytl se hrozný pohled. Na zemi ležely nevybuchlé malé miny, dráty elektrického a telefonního vedení strhány, mrtví koně i vojáci a nad tím vším kouř, který se vznášel z rozbombardovaných příbytků. Kostel byl na mnoha

místech zasažen dělostřeleckými granáty a pobořen. Tak např. štít mezi lodí a presbytářem úplně zhrouten, ve stěnách i na střeše četné zásahy, rovněž na věži, kde byla asi německá pozorovatelna. Rovněž okna, zvláště barevná, vytlučena. K tomu nutno připočíst ztrátu tří zvonů, které byly v r. 1942 odvedeny pro válečné účely (I. ke cti a chvále Boží a P. Marie o váze 647 kg, II. ke cti sv. Václava a Víta, váha 350, III. sv. Karel, váha 22,6), jakož i ztrátu věžních hodin. Z kostelního cenného nádobí se neztratilo nic, poněvadž bylo vše uschováno ve skrýši.

Na farní budově se nacházely také několikrát zásahy na zdech, ve střeše, zvl. v okolí vikýřů. Dělostřeleckým zásahem byla probořena pouze stěna v kuchyni z jižní strany. Cenné věci, zvláště matriky, jsem dal i oproti vůli pana děkana zazdít. Své svršky jsme zakopali do země v zahradě pod besídkou (Bohužel i tento úkryt byl vyslíděn).

Brzy po vyjití z krytu jen řízením Božím se stalo, že se neopakoval případ z r. 1805.

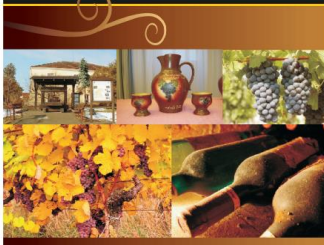
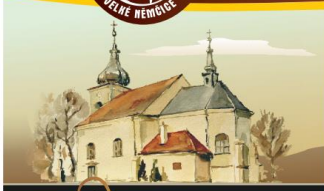
Od masopustu k Velikonocům

P. Petr Havlát

Masopust je období hodování, pití a veselí se. Někde se masopustu říká fašank, vostatky nebo ostatky, a to znamená, že se hoduje ve dnech, které ještě „ostaly“ před postním obdobím. Jiné označení pro masopust je karneval: jedním z vysvětlení tohoto slova je latinský původ, který znamená něco jako „dát sbohem masu“. **V dřívějších dobách** se na královských dvorech v době masopustu konaly hostiny, ve městech tancovačky, na vesnicích vepřové hody. Masopust potom končil v noci před Popeleční středou, kdy ponocný zatroubil na roh a lidé se na příkaz rychtáře rozešli domů. Dnes se prožívání tohoto období v naší zemi liší podle regionů.

spolek velkoněmčických vinařů a ČZS Velké Němčice vás zve na

**Noc sklepů 2023
Velké Němčice**

**OTEVŘENÉ SKLEPY
Velké Němčice**

v sobotu 22. dubna 2023

putování ze sklípku do sklípku

Informace a předprodej vstupenek na www.nocsklepu.cz

Po masopustu následuje Popeleční středa a postní doba, která trvá 40 dní. Ve skutečnosti toto období trvá 46 dní, ale neděle se nezapočítávají mezi postní dny. V dřívějších dobách byl půst velmi přísný. Nejedlo se maso, sýry, vejce, nepilo se mléko, nemastilo se máslem ani sádlem, používal se jen rostlinný olej, nekouřilo se, nepil se alkohol, nešňupal se tabák. Polévky se jedly nejčastěji fazolová, čočková, zelná, či kmínová. Kromě polévek se podávala prostá bezmasá jídla jako vdolky, prosná kaše, knedlíky s povidly nebo brambory s mlékem. Pro věřícího člověka znamenal půst nejen odříkání od masa či dalších pokrmů, ale půst měl i rozměr almužny a dobrých skutků.

6. neděle postní už potom nese název Květná neděle, kterou začíná svatý nebo také pašijový týden, kdy si křesťané připomínají klíčové dny ze života Ježíše Krista: jeho slavný vjezd do Jeruzaléma, potom poslední večeři, ukřižování a zmrtvýchvstání. Z toho důvodu jsou Velikonoce největším a nejvýznamnějším svátkem křesťanů. Slaví se v neděli po prvním jarním úplňku, tedy mezi 22. březnem a 25. dubnem. Jedná se proto o pohyblivý svátek.

Co se týká Velikonoc, původně se jednalo o svátky jara. Asi před 3 500 lety dali tomuto svátku jara zcela nový význam Židé svým svátkem paschy: tedy oslavou vyvedení a vysvobození

židovského národa z egyptského otroctví. Před dvěma tisíci léty potom Velikonoce dostaly už současný význam, který je spojen právě se smrtí a zmrtvýchvstáním Ježíše Krista.

*Požehnané a pokojné Velikonoce
Vám všem přeje P. Petr Havlát.*

Sluníčko nám vykukuje, příchod jara oznamuje

*Za kolektiv MŠ učitelka
Mgr. Lucie Palánová*

Každým rokem se na naší školní zahradě přes zimu slétávají sovy, které zde hnízdí na borovicích. Pro děti jsme domluvili návštěvu pana Petra Berky, který působí mnoho let v odboru životního prostředí v Hustopečích. Ve svém volném čase se zajímá o ornitologii, tj. sledování ptáků. Pan Berka s sebou vzal ornitologický dalekohled, kterým jsme blíže sledovali sovy, a to přesně

„Kalouse ušatého“. Jedná se o jednu z nejhojnějších a nejrozšířenějších sov, které se nachází na území České republiky. Nakonec nám pan Berka ukázal soví vývržky, které poté rozebral a odhalil nám, co se v nich skrývá. Měli jsme možnost vidět spoustu nestravitelných zbytků, jako jsou např. kosti myši nebo srst. Tyto zbytky jsme si vzali do zkumavek a pozorovali jsme je pod lupou či mikroskopem. Přednáška byla pro děti poučná a zajímavá a doufáme, že se příští rok uvidíme zase.

Konečně nastal ten čas, rozloučit se se zimou a přivítat slunečné jaro. První jarní den jsme odstartovali po svačince vycházkou k místní řece Svratce, kde jsme, jak se patří, vyhnali zimu ze vsi a vyhodili Morenu do řeky. Tímto bychom rádi poděkovali paní Veronice Mokré ze třídy Berušek, která nám Morenu vyrobila a my jsme mohli tuto tradici uskutečnit.

Na začátku jara nás také čekala návštěva místní lidové knihovny, na kterou jsme se velmi těšili. S dětmi jsme si zapůjčili knihy s jarní tematikou, které si poté budeme číst před odpočinkem na lehátku. Při příchodu nás mile přivítala nová paní knihovnice, se kterou jsme se seznámili a donesli jí i pozornost ve formě přáníčka a malého dárku.

Mrskut

Václav Fiala

(Vinařská povídka)

Těmito slovy se rozumí nejen spletené vrbové proutí, (žíla), ale i šlehání a vyplácení děvčat, a také i malovaná vajíčka (kraslice). Na mrskut chodívali děti i dospělí. Současný způsob života a vliv měst zatlačují typické slavnosti a obyčeje jednotlivých obcí. Mezi ně patří i velikonoční mrskut. A dobré vínko pro dospělé by nemělo při takovém svátku na stole chybět. I když jsou velikonoční svátky stále velice oblíbené, velikonoční tradice prý dodržuje podle průzkumu už jen třetina lidí.

Velikonoce jsou svátky života otevírající jaro. Na ně se těší dospělí a asi

Posezení u cimbalu

Sobota 15. dubna

Kulturní dům

Velké Němčice

Vstupné 150,-

20:00 CM Lašár

21:00 Moravská beseda

00:00 Harmonikář Pavel Vintlík

Součástí vstupného je volná degustace vín

nejvíce děti. Kluci na pomlázku a děvčata na zdobení vajíček. Tak tomu bývalo a je i u nás na Hustopečsku na Hanáckém Slovácku. A už je tady Pondělí velikonoční.

Spíš kluci při šlahání říkali:

„Hody, hody, doprovody, déte véce malovaný,

nedáte-li malovaný, déte aspoň bílý,

šak slepička snese jiný;

za kamnama v kótko, na zeleným prótko!..

Strýc Domin natáhl do košťýře svého oblíbeného Veltlínu a pomalu skoro svátečně rozléval do koštovaček chlapům okolo. „Tak sme se tak zešli, sóseďi, dyť už zétra máme Velikonoční pondělí, mrskut, letí to jak voda ve Švarcavě. Pořád vidím ty zahrady u řeky... Co sme se tam nachodili na procházky, co neska, to už skoro nikdo nechodí, jen jezdijó v autech nebo kola po těch cyklostezkách, pravda, ty naše stromy só už dávno vytrhaný. A jaký tam rústly u vody a v zahradách vrby a na nich prótky. Z těch se pletly žíle. A za našich mladých let, to bévaly taky mrskuty! Jako malé kluk sem šel s klukama a mém kamarádem Kadlíkem na jeho starší sestry už vo štyrech hodinách ráno, akorát se začalo rozednívat. Humnama přes stodolu na dvůr, vobrdlíkem sem přešel do síně, votevřel klukům a jak válečná horda sme vtrhli do baráku a děvčata sme vytahali z postele a na místě vyšlahali. No, neska to

udělat nemožeš, tenkrát sme mohli děvčata hledat po celým baráku, slídili sme jak lovečtí psi, všecko přeházeli, belo to po nás jak po ekzekutorovi. A děvčata? Ta bela už nekde skovaná. V tem tam vtrhli starší kluci, už mládenci. Strécu, dem vyšlahat vašu Albínu. Albínu? Kde je jí konec, teď tu bela a už není. Hledáte si ju, mávli stréc rukó a potutelně se usmívali. A

pozdravili, ani se nedívali, jak hledali Albu. Dež už to trvalo hezkó chvílko, tak ten jeden mládenec, Jurka Miklicuj už klekl dokonce aj na kolena a volál: „Albínko, vylez, my ťa našláháme jen málo.“ V tem došla do baráku druhá půlka partyje vedená Jankem Celnarem. Jurka jich hned komandoval, co majó ešče prohledat. Janek se vrátil do síně a povídá, porád nic. A vlézl aj do sekničky do věměnkú. Pak vylézl a povídá, Juro, deť sme potkali jejich dědóška, jak šli do kostela na hrubó. A Jurka jako lev vlítl do sekničky, štrnkl dědóškovi do beraničky, pod které se zlatily Albíniny vlasy. A hned bela seknička plná rachotu a hlaholu šťastných vítězů, jak ju nesli na dvůr, aby ju mohli pořádně vyplatit. Ten děda má nožénky, to só nožénky a ty cajkovice, málem sme už vodešli, povídá Jura, jak ju začal šlahat a vostatní následovali. Tak už dost, zakřikli stréc, už má blechy ven. Albína vodešla do druhé seknice a vrátila se se slamněnkó plnó nabarvených vajíček. Tenkrát se nedávalo tolik, jak neska, čokolády, figurky zajíci a bůhvíco. Igelitky tenkrát ne-

mladenci se rozdělili a už hledali, v komoře, pod postelama v seknicách, ve stodole, na hůři a probantovali celé barák. Albínu ne a ne najít. Jen v tmavší sekniče ve věměnkú seděli dědóšek v beraniče, fajfku vedlevá na stole položeno a prohlíželi si nějakó svató knížku. Mládenci ho taky pěkně

bely a košík sme ani neměli, belo to po válce, v dědině vyhořela polovina baráků a naši stavěli nové domek po vyhořelým, tak sem vajíčka dával do kapec a za košilu. No, a protože je to v ulici, tak já tem velkém mládenčům sem šel taky pomoct, abe se dostali aj na naše děvčata, na moje starší

sestry. Barák rozestavěné, pod vratama deska, přes keró lezl jen náš pes Pozor, „voříšek“, trochu jezevčička a taky foxteriéra. A já jak splašené sem podlezl ty vrata jako náš Pozor, abech honem vodemkl vrata mládencům, akorát sem si zapomněl vedelat z kapec ty malovaný vajíčka. To se ví, že vajca kráp!, jak sem podlízal, néhorší, že nekerý bely uvařený aji na měkko. A kapce aji košila bely hned plný škařópek a žlótků, jak sem jich s brekem vytřepával. A pak sem málem dostal taky já mrskut vod tatíka za ty fleky na gatích, kabátku a košili, ale když viděli můj smutek a zófalství v očích z toho mýho mrskutu, tak se nade mnó smilovali. Jó, to bévaly čase,“ pousmál se strýc Domin, když se blížil ke konci svého dlouhého povídání a při tom doléval dopité koštovačky. „Tak, chlapi, na ty Velikonoce a taky na zdraví a dobré vinařské rok a málem bech zapomněl, naši děda říkávali, že za nich to belo ešče inačí, to já už nepamatuju, to bél mrskut dva dni, v pondělí měli právo chodit chlapi a v hóterý děvčata chlapečům voplácely. A při tem volaly: „Naše platí!“

Vysvětlivky k povídce:

výměnek - (výměnek), obydlí, obvykle světnice a kuchyně v rámci hospodářství-statku, kde bydleli rodiče, kteří předali hospodářství do užívání další nastupující generaci a sami odcházeli na výměnek. Výměnek doživotně zaručoval bydlení a naturální dávky.

cajkovice – mužské pracovní kalhoty na všední den z pevné a lehké bavlněné látky, (gatě k neroztrhání)
Velké Němčice 30.3.2023

Čápi

Mrkvicová Věra

Měla jsem velkou radost, když jsem na internetu uviděla fotografie žáků a paní ředitelky naší ZŠ, na kterých bylo zachyceno, jak vyráběli hnízdo pro čápy, které je umístěno za čističkou

odpadních vod. Doufám, že si čápi cestu ke hnízdu najdou, že se zde usadí a stanou se součástí naší obce. Přeji jim, aby zde byli spokojeni a nedopadli podobně jako čápi, kteří hnízdili na komíně ZŠ a kteří se k nám nevrátili. Bylo mi jich tehdy moc líto. Věřím, že se situace tehdejších čápů nebude opakovat a že my budeme mít možnost čápy pozorovat a každé jaro se těšit na jejich přilet. Držím jim pěsti a děkuji dětem za dobře vykonanou práci.

SOCIÁLNÍ OKÉNKO

Víte, co je domácí hospic?

Až 80 procent obyvatel České republiky si podle průzkumů přeje strávit poslední chvíle života doma. Přesto se tak neděje. Proč? Smrt je přece nedílnou součástí života. V dřívějších dobách se lidé doma běžně rodili, ale i umírali...

Pro ty, kteří se rozhodli umožnit svým nejbližším strávit závěr života mezi svými blízkými, ve známém prostředí a současně tam, kde je to možné a kde jsou vytvořené vhodné podmínky, může pomoci **domácí hospic**. Multidisciplinární tým tvořený lékaři, sestrami, sociálními pracovníci, pečovatelkami, psychosociálním pracovníkem či duchovním, poskytuje péči nejen samotným umírajícím, ale také podporu těm, kteří o něj pečují. Smyslem této péče je poskytnutí důstojných podmínek pro závěr

života umírajícího a zároveň možnost rozloučení se se svými blízkými a vypořádání posledních záležitostí, to vše v nejvyšší možné kvalitě.

Jelikož smrt si nevybírání a nezná svátky ani víkendy, domácí hospic má pohotovost **7 dní v týdnu, 24 hodin denně**, ať už se týče pohotovostní návštěvy přímo u pacienta nebo jen o telefonickou radu. Domácí hospic je přínosem jak pro samotného pacienta, tak pro jeho blízké, kteří o něj pečují. **Předat pacienta do domácí hospicové péče** může ošetřující (např. lékař v nemocnici nebo specializované ambulanci) nebo praktický lékař.

Posláním domácích hospiců je to, aby pečující a rodinní příslušníci v už tak těžkém a emočně a psychicky náročném období života nebyli sami. A především to, aby ti, jejichž život končí, mohli odcházet obklopeni svými nejbližšími.

„Protože konec života si zaslouží stejnou lásku a péči, jako jeho začátek...“

Sociální okénko pro vás připravuje organizace Girasole, sdružení pro pomoc a rozvoj, z.s. Poliklinika Hustopeče, Hybešova 1417/5, 693 01 Hustopeče, www.girasole.cz.

Pokud máte konkrétní dotazy, týkající se mobilního hospice, kontaktujte:

Kateřina Štýblová, DiS., tel.: 775 099 953, e-mail: hospic@girasole.cz